

«MOTTAKERNAVN»

«ADRESSE»

«POSTNR» «POSTSTED»

«KONTAKT»

Saksbehandler, innvalgstelefon

Ola Betten, 71 25 84 76

Sør-Smøla landskapsvernområde - dispensasjon for etablering av oppdrettsanlegg ved Vågsholman

Fylkesmannen gir Nekton Havbruk AS og Knutshaugfisk AS dispensasjon for etablering av matfiskanlegg ved Vågsholmen i Sør-Smøla landskapsvernområde på nærmere vilkår. Løyvet erstatter dispensasjon til Måsøval Fiskeoppdrett AS av 26.06.2017 som herved blir opphevet.

Juridisk grunnlag

Tiltaket er vurdert etter Forskrift av 9. januar 2009 nr. 18 om vern av Sør-Smøla landskapsvernområde, Smøla kommune, Møre og Romsdal.

Vurdering

Vi viser til søknad datert 07.04.2020 om etablering matfiskanlegg for laks på lokaliteten Vågsholmen i Sør-Smøla landskapsvernområde. Anlegget består av 10 bur á 75 m x 75 m i to bredder, dvs. et areal på ca. 175 m x 375 m. Til anlegget er også knyttet en flåte med fôrlager og arbeidsbygg. Anlegget består av 5 konsesjoner med en ramme på 3900 tonn biomasse og oppgitt årlig produksjon på ca. 2.500 tonn. Dette representerer en økning på 780 tonn biomasse (ên konsesjon) i høve til forrige løyve.

Bakgrunnen for etableringa er at man ønsker å etablere anlegg i en sone med oddetallsår, for å inngå i en samlet smittesyklus. Nekton Havbruk AS vil erstatte dårligere lokaliteter de disponerer nå.

Anlegget ligger i Sør-Smøla landskapsvernområde som ble opprettet 09.01.2009 for å ta vare på et egenartet, vakkert og internasjonalt verneverdig natur- og kulturlandskap med det biologiske mangfoldet som preger området. Området er særlig viktig som overvintrings- og hekkeområde for ulike vannfugl og havørn. Det er særlig viktig for grågås, ærfugl og sjøorre. Mytende andefugl trekker ut i dei rolige, grunne sjøområde på ettersommeren, og vinterstid er det flere vannfuglarter som opptre i stort antall. Tiltak i landskapsvernområdet skal derfor vurderes ut fra virkningen på disse verneverdiene.

Inne på Fast-Smøla er det etablert store naturreservater som Midt-Smøla og Hopavassdraget, og Fuglevågvasdraget er et vernet vassdrag. En viktig naturkvalitet er de sjørrretførende vassdragene, og det er viktig å beskytte disse mot fremmede organismer. En uønsket art i vassdragene vil være regnbueørret, og man må redusere faren for at denne kommer ut i naturen.

Sør-Smøla landskapsvernområde har en egen hjemmel i verneforskriften som åpner for akvakulturanlegg. Det er skilt ut en egen sone A der verneforskriften § 3, 1.3 i) har hjemmel for forvaltningsmyndigheten til å gi løyve til «Havbruksverksemd i sone A når dette ikkje strir mot formålet med vernet.»

Smøla kommune vedtok en kommunedelplan for sjøområdene i 2018. Området ved Vågsholman ligger innafor et område som i kommunedelplanen er avsatt som VKA-område (Natur, fiske, ferdsel, friluftsliv og akvakultur) der det kan tillates akvakultur. Det er registrert et gyteområde for torsk på lokaliteten, og det er derfor satt av et område som hensynssone H560 for bevaring av naturmiljø. Planbestemmelsene lyder: «Sone hvor det tillegges spesielle hensyn til forekomster av korallrev, ålegress og gyteområder av uer, blålange og torsk. Forslag om eventuelle tiltak i disse områder må utløse kunnskapsinnhenting og det må ikke tillates aktivitet som kan skade forekomsten».

Smøla kommune som myndighet etter Plan- og bygningsloven må vurdere etableringen etter denne bestemmelsen på et breiere grunnlag enn det Fylkesmannen som forvaltningsmyndighet for verneområdet skal. Deler av de kvalitetene som kommunen skal vurdere etableringen i forhold til ligger utenfor formålet med vernet av dette området. Fylkesmannen har for eksempel ikke hjemmel til å vurdere saken i forhold til fiskeriinteressene. Derimot vil Fylkesmannen være hørings- og klageinstans på eventuelle dispensasjoner fra kommuneplanen.

Fylkesmannen er forurensningsmyndighet for utslipp fra blant annet fiskeoppdrett, og vil senere få denne søknaden til behandling etter forurensningsloven. Vi vil derfor ikke vurdere de generelle forurensningsmessige forholdene ved denne etableringa i denne saken som gjelder forholdet til Sør-Smøla landskapsvernområde.

Vi har etter dette vurdert søknaden om etablering av anlegget etter verneforskriften og prinsippene i naturmangfoldloven (NML) §§ 8-12, jf. § 7:

§ 8 - Kunnskapsgrunnlaget

Anlegget er søkt plassert langt vest i Sør-Smøla landskapsvernområde, i et område med mange skjær og småholmer. Kvalitetene til området er i stor grad knyttet til helårs beiteområder for sjøfugl, inkl. den undersjøiske vegetasjonen og dyrelivet.

Det foreligger ikke holdepunkter for at etablering medfører unødig forstyrrelse av hekkende fugl eller ynglende pattedyr. Ut fra data i NATURBASE er avstand til nærmeste kjente havørnreir over 1 km. Ut fra foreliggende kunnskap ser vi på dette som en betryggende avstand for å unngå forstyrrelse. Det er også hekkeområder for ærfugl, fiskemåke, gråmåke og svartbak i minst 700-800 meter avstand til lokaliteten. Her er også registrert hekkende tyvjo, men denne har hatt så sterk tilbakegang at det neppe er hekking her.

Mytende andefugl som ærfugl og grågås kan ha tilhold i disse grunne sjøområdene. Disse er avhengig av å kunne beite uten større forstyrrelser. Norsk institutt for naturforskning har nylig publisert undersøkelser frå bl.a. Smøla som viser at mytende ærfugl er sårbare for forstyrrelser fra båttrafikk, og flykter på avstander under 200 meter, og kan forflytte seg 7-800 meter. Dette gir økt energiforbruk på en tid fuglene bør bygge opp kroppsreserver og ny fjærdrakt.

Vi kan ikke se at anlegget og tilhørende arbeidsoperasjoner ved dette vil kunne påvirke mytende fugler på en uheldig måte. Derimot kan de reagere på plutselig forstyrrelse fra bl.a. hurtiggående båter. Det blir opplyst fra søker at tilkomsten til anlegget vil komme fra nord, men at plassering av landbasen ikke er endelig bestemt. Man kan forebygge uheldig forstyrrelse ved å ta hensyn til flokkene gjennom å senke farten og unngå å gå rett på.

En miljøundersøkelse av lokaliteten i 2016 klassifiserte den til verdi 1, svært god.

Vi vurderer derfor etableringa til ikke å være skadelig ut fra foreliggende kunnskapsgrunnlag.

§ 9 – Føre-var prinsippet

Vi har så godt kunnskapsgrunnlag at prinsippet ikke blir relevant i denne saka.

§ 10 – Samlet belastning

Anlegget blir det tredje oppdrettsanlegget i Sør-Smøla landskapsvernområde, og medfører dermed en ny landskapspåvirkning og en økning i utslippsbelastninga. Oppdrettsanleggene ligger i ytterkanten av landskapsvernområdet. Ved å fastsette avbøtende vilkår for drifta, vurderer vi derfor at det nye anlegget ikke medfører en vesentlig økt negativ påvirkning på verneverdiene.

Fylkesmannen vurderer evt. parallell drift med 4 konsesjoner på lokaliteten til å overskride belastninga på området, og derfor oppheves Måsøval Fiskeoppdrett sin ubenyttede dispensasjon for drift i området.

§ 11 – Kostnadene ved miljøforringelse

Dersom det skulle oppstå skader på naturmangfoldet eller fare for dette, kan forvaltningsmyndigheten pålegge Nekton Havbruk og Knutshaugfisk nye tiltak.

§ 12 – Miljøforsvarlige driftsmåter

Bruk av åpne mærer er en vanlig teknologi for lakseoppdrett. Vi ser det som uaktuelt å kreve tette anlegg i dette området. Bygningens farge skal også tilpasses kystlandskapet.

Behandling etter annet lovverk

Søknaden blir senere behandlet etter andre lover, bl.a. plan- og bygningsloven av Smøla kommune ift. kommunedelplanen for sjøområdene, forurensningsloven av fylkesmannen og akvakulturloven av fylkeskommunen. Det gjennomføres høring av søknaden.

Vedtak

Samlet sett kan ikke Fylkesmannen se at etablering av lakseoppdrettsanlegg på den omsøkte lokaliteten strider mot formålet med vernet, og gir herved løyve til plassering av anlegget i posisjon UTM-sone 32 7019971 N, 437467 Ø, i samsvar med søknad, jf. «Forskrift om verneplan for Smøla i Møre og Romsdal fylke. Vern av Sør-Smøla landskapsvernområde m.v.» § 3, 1.3 i).

Det knyttes følgende vilkår til løyvet:

- 1) Anlegget omfatter 5 konsesjoner med en samlet biomasse på inntil 3900 tonn.
- 2) Driftsbygninger og flåte skal framstå i grå eller avdempede farger som ikke virker dominerende i skjærgårdslandskapet.
- 3) Det tillates ikke utslipp av kjemiske midler innafor verneområdet; jf § 3 punkt 6 i verneforskrifta.

- 4) Det tillates ikke oppdrett av regnbueørret på lokaliteten.
- 5) Det skal tas hensyn til flokker av gjess og ender ved båttransport til anlegget. Dette gjelder særlig i mytetida på ettersommeren (juli). De ansatte ved anlegget skal informeres om dette.
- 6) Det må foreligge tillatelser etter akvakulturloven og aktuelle sektorlover før anlegget kan etableres.
- 7) Dispensasjonen gjelder for inntil 4 utsett av smolt; det vil si årene 2021 – 2028.
- 8) Dispensasjonen av 26.06.2017 til Måsøval Fiskeoppdrett AS oppheves.

Figur 1 Plassering av anlegg (skissert)

Dette vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker i samsvar med forvaltningsloven § 28 ff. Evt. klage skal sendes Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Lenke til klageskjema ligger her:

https://www.regjeringen.no/contentassets/45b55b2c88e94e79b55b1798053f7ad7/0073n_nynorsk.pdf

Med hilsen

Ulf Lucasen (e.f.)
Ass. miljøverndirektør

Ola Betten
prosjektleder

Dokumentet er elektronisk godkjent

Mottakere:

**NEKTONGRUPPEN AS
KNUTSHAUGFISK AS**

**Vestsideveien 3490
Knutshaug**

**6570 SMØLA
7252 DOLMØY**

Kopi:

**SMØLA KOMMUNE
MÅSØVAL
FISKEOPPDRETT AS
MØRE OG ROMSDAL
FYLKESKOMMUNE**

**Postboks 34
Nordfrøyveien 413**

**6571 SMØLA
7260 SISTRANDA**

Postboks 2500

6404 MOLDE